

ЛЕКЦІЯ 1. Трансформація сім'ї як соціального інституту: витоки, здобутки, проблеми

План викладу:

1. Визначення сім'ї. Поняття про сім'ю як соціальний інститут.
2. Типологія сім'ї. Функції сім'ї.
3. Особливості та перспективи розвитку сучасної української сім'ї.

Ключові терміни та поняття теми:

Спорідненість. Цей термін означає сукупність соціальних відносин, заснованих на деяких факторах. До них насамперед належать: біологічні зв'язки, шлюб, статеві норми і правила, що стосуються усиновлення, піклування. У загальній системі споріднених відносин існує два типи сімейної структури: нуклеарна сім'я і розширена.

Сім'я – засноване на кровній спорідненості, шлюбі або усиновленні об'єднання людей, які пов'язані між собою спільністю побуту і взаємною відповідальністю за виховання дітей.

Моногамія – тип шлюбу, при якому чоловік і жінка складаються тільки в одному шлюбі.

Сучасна сім'я визначається як інституціоналізована спільнота, що складається на основі шлюбу, породженій ним спільній правовій та моральній відповідальності батьків за здоров'я дітей, їхню соціалізацію та виховання.

Стиль сімейного виховання – найбільш характерні способи ставлення батьків до дитини, які застосовують певні засоби і методи педагогічного впливу; типова стратегія поведінки батьків з дитиною.

Завдання для самостійного опрацювання:

Завдання 1. Ознайомитись з нормативно-правовими документами: *Декларація про загальні засади державної політики України стосовно сім'ї та жінок. Декларація про загальні засади державної молодіжної політики в Україні. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні». Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю». Конвенція ООН, «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» та інших.*

Завдання 2. Розкрити напрями і головні завдання державної молодіжної політики стосовно сім'ї.

Завдання 3. Визначити вплив сім'ї на життя людини.

Рекомендована література:

1. Кузьмінський А.І. Педагогіка родинного виховання : Навч. посіб. / А. І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К. : Знання, 2006. – 324 с.
2. Консультування сім'ї : [метод. поради для консультування батьків]. – Ч. 2 / Держ. центр соц. служб для молоді, АПН України, Ін-т проблем виховання ; Ред. В.Г. Постовий. – К. : ДЦССМ, 2003. – 303 с.

3. Медвідь С.П. Батьки, діти, реформи і ми! / С. П. Медвідь. – Вінниця : Консоль, 2011. – 36 с.
4. Постовий В.Г. Сім'я і школа: проблеми виховання дітей : [навч. посіб.] / В. Г. Постовий, О. А. Невмержицький ; М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – 356 с.
5. Родинна педагогіка : [навч.-метод. посіб.] / М-во освіти і науки України, Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка; А. А. Марушкевич, В. Г. Постовий, Т. Ф. Алексеєнко. – К. : ПАРАПАН, 2002. – 216 с.

ЛЕКЦІЯ 2. Особливості підготовки дитини до школи

План викладу:

1. Сім'я як первинне середовище навчання дитини.
2. Адаптаційний період як важлива умова успішної реалізації дитини у школі.
3. Рекомендації батькам, щодо підвищення рівня підготовленості дитини до школи.

Ключові терміни та поняття теми:

Середовище – це сукупність умов існування людини та суспільства.

Соціальне середовище – оточуючий зовнішній соціальний світ (соціум) – норми, закони, правила, традиції, які впливають на становлення особистості.

Соціальне середовище, що впливає на дитину, – це передусім люди, їх взаємини, створені ними речі, знаряддя діяльності, мовні засоби, духовні цінності.

Соціальний сімейний простір – це значущий, буттєвий системний простір відносин, взаємодій, ціннісних орієнтирів розвитку особистості, але саме в ньому започатковується основна суперечність між її індивідуалізацією і соціалізацією.

Сімейне середовище за аналогією із середовищем освітнім можна розглядати як багатовимірне соціальне утворення, як предмет теорії, експерименту та практики та піддавати аналізу, виходячи з декількох позицій (В.І.Панов).

Соціалізація – комплексний процес та результат засвоєння й активного відтворення людиною соціально-культурного досвіду (знань, цінностей, норм, моралі, традицій тощо) на основі її діяльності, спілкування і відносин, обов'язковий фактор розвитку особистості.

Соціальна зрілість – це вміння людини успішно пристосовуватися до спільного життя з іншими людьми.

Шкільна адаптація – це пристосування дитини до вимог школи й умов шкільного навчання, які для неї є новими, незвичними порівняно з умовами дитячого садка або сім'ї

Завдання для самостійного опрацювання:

Завдання 1. Сформулюйте методичні рекомендації батькам щодо ефективної організації дозвілля з дітьми різного віку в умовах сім'ї.

Завдання 2. Сформулюйте методичні рекомендації батькам щодо підготовки дитини до вступу у школу (Як треба готувати дитину до вступу у школу і як не варто діяти батькам, готуючи дитину до школи).

Рекомендована література:

1. Конвенція про права дитини [Електронний ресурс] : Міжнародний документ від 20.11.1989. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021

2. Навички заради здоров'я. Навчання здоровому способу життя на засадах розвитку навичок: важливий компонент школи, дружньої до дитини, школи, що підтримує здоров'я. – ВООЗ. – К., 2004.

3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.

Реан А. А . Психология и педагогика /А.А. Реан, Н.В. Бордовская, С. – СПб .: Питер, 2002. – 432 с .: ил.

4. Шаповаленко В. Возрастная психология (Психология развития и возрастная психология)/ В. Шаповаленко. – Москва, 2005[Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.alleng.ru/d/psy/psy014.htm>

ЛЕКЦІЯ 3. Навчально-психологічний супровід сім'ї

План викладу:

1. Ознайомлення батьків із особливостями психічних і пізнавальних процесів дітей 6-7 років.

2. Ознайомлення батьків з етапами та умовами розвитку пізнавальних інтересів.

3. Особливості розвитку дитини під час організації навчання.

Ключові терміни та поняття теми:

Фізіологічна зрілість – це фізіологічне дозрівання всіх систем організму. Вимірюється показниками фізичного розвитку людини, фізичною підготовленістю її фізіологічних систем (рухової, кістково-м'язової, нервової), натренованістю, життєвою активністю й функціональною готовністю адекватно відповідати на впливи навколишнього середовища.

Сприймання – це психічний процес, що полягає в цілісному відображенні предметів і явищ навколишнього світу під безпосереднім впливом фізичних подразників на рецептори органів чуття. При цьому

сприймання має суб'єктивний характер, бо воно залежить від попереднього досвіду і знань

Пізнавальний процес – психічний процес, за допомогою якого людина пізнає світ.

Пізнавальна діяльність дитини – це процес відображення в мозку дитини предметів та явищ дійсності. Вона складається із серії пізнавальних психічних процесів: відчуття, сприймання, уваги, пам'яті, уяви, мислення і мовлення.

Завдання для самостійного опрацювання:

Завдання 1. Назвіть, чого потрібно дотримуватися вчителю та батькам в навчально-виховній діяльності, спираючись на психологічний розвиток дитини молодшого шкільного віку.

Завдання 2. Розкрийте особливості анатомо-фізіологічного розвитку дітей молодшого шкільного віку.

Завдання 3. Окресліть проблеми спілкування батьків і дітей.

Рекомендована література:

1. Воронцова Т. В. Вікові особливості розвитку дітей початкової школи / В.Т. Воронцова, В.С. Пономаренко та інші. // Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» : – Київ. : Видавництво «Алатон», 2019. – 128 с.

2. Консультування сім'ї : [метод. поради для консультування батьків]. – Ч. 2 / Держ. центр соц. служб для молоді, АПН України, Ін-т проблем виховання ; Ред. В.Г. Постовий. – К. : ДЦССМ, 2003. – 303 с.

3. Мартиненко С.М. Вивчення особистості молодшого школяра засобами педагогічної діагностики [навч.-метод. посіб.]: рекомендовано Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка / С. М. Мартиненко, М. Д. Осколова ; рецензент : В. І. Бондар, Н. М. Бібік. – К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 144 с.

4. Постовий В. Г. Сім'я і школа: проблеми виховання дітей : [навч. посіб.] / В. Г. Постовий, О. А. Невмержицький ; М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – 356 с.

ЛЕКЦІЯ 4. Ознайомлення батьків з принципами роботи Нової української школи

План викладу:

1. Нормативне забезпечення освітнього процесу Нової української школи: Закон України «Про освіту».

2. Концепція Нової української школи.

3. Компетентнісний підхід як основа реформування освітнього процесу.

Ключові терміни і поняття теми:

НУШ – Нова українська школа, це ключова реформа Міністерства освіти і науки.

Головна мета – створити школу, в якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті.

ДСПО – державний стандарт початкової освіти.

НОП – новий освітній простір.

Освітнє середовище – це штучно побудована система, структура і складові якої сприяють досягненню цілей навчально-виховного процесу.

Педагогіка партнерства – педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками. В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками.

Компетентність – набута у процесі навчання інтегрована здатність особистості, яка складається із знань, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці.

Завдання для самостійного опрацювання:

Завдання 1. Яким ви бачите педагога-новатора у роботі з батьками учнів НУШ?

Завдання 2. Охарактеризуйте державну систему соціальної підтримки сім'ї.

Завдання 3. Розкрийте основні напрями державної політики спрямовані на покращення становища сім'ї в Україні.

Завдання 4. Висвітліть проблеми та протиріччя, що можуть виникнути у роботі вчителя з батьками.

Рекомендована література:

1. Воронцова Т.В. Вчимося жити разом. Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (початкова школа) / Воронцова Т.В. Пономаренко В.С. – К.: Видавництво «Алатон», 2016. – 232 с.

2. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.

3. Працюємо разом: дитина з особливими потребами в школі. Довідник для батьків. Досвід Канади: посіб. – К.: Паливода А.В., 2012. – 50 с.

4. Усвідомлене батьківство як умова повноцінного розвитку дитини : Методичні матеріали для тренера / авт.-упор. : О. В. Безпалько, Т. Л. Лях, В. В. Молочний, Т. П. Цюман; під заг. ред. Г. М. Лактіонової. – К. : Наук. світ, 2003. – 107 с.

5. Що українці знають і думають про права людини: загальнонаціональне дослідження / [І. Бекешкіна, Т.Печончик, В.Яворський та ін.]; під заг. ред. Т. Печончик. – Київ, 2017. – 308 с.

ЛЕКЦІЯ 5. Співпраця школи та сім'ї як важлива умова успішного навчання та виховання дитини

План викладу:

1. Основні шляхи співпраці з батьками: спілкування ((вербальне, невербальне), батьківські збори, індивідуальні зустрічі з батьками, батьківська кімната)).
2. Залучення батьків до освітнього процесу (батьки як помічники вчителя, батьківський комітет).
2. Основні функції роботи школи з батьками.
3. Вивчення класним керівником умов сімейного виховання учнів.

Ключові терміни та поняття теми:

Співпраця, співробітництво – спільна з ким-небудь діяльність, спільна праця для досягнення мети.

Класний керівник – педагогічний працівник, який здійснює педагогічну діяльність з колективом учнів класу, їх батьками, організацію і проведення позаурочної та культурно-масової роботи, сприяє взаємодії учасників навчально-виховного процесу в створенні належних умов для виконання завдань навчання і виховання, самореалізації та розвитку учнів (вихованців), їх соціального захисту.

Авторитет – загально визнана довіра, пошана, а також особа, яка користується такою пошаною, є впливовою та заслуговує повної довіри. Батьківський авторитет – важлива складова успішності виховання дітей у родині.

Батьківські збори – відображають культуру організації. Саме тому важливо розуміти основні стратегічні моменти у проведенні зборів, щоб учасники залишалися задоволеними як від процесу, так і від результатів, а самі збори спряли розвитку культури співробітництва.

Плануючи збори, важливо розуміти їх мету – тобто, дати відповідь на запитання: «Для чого ми зібралися?» Зазвичай, люди збираються з багатьох причин: прийняття рішень, планування, вирішення проблем, оцінка виконання, розвиток команди, інформування, святкування досягнень, навчання.

Завдання для самостійного опрацювання:

Завдання 1. Окресліть переваги співпраці вчителя з батьками.

Завдання 2. Розвиток емоційної сфери дитини – запорука успіху у дорослому житті. Поясніть.

Завдання 3. Що міг би додатково зробити вчитель при наявності додаткових помічників?

Завдання 4. Чи вважаєте ви себе успішною людиною? Що ви вкладаєте в поняття «успіх»? Щоб ви порадили батькам, щоб їхні діти стали успішними.

Рекомендована література:

1. Класному керівнику: як провести батьківські збори / [упоряд. Л. Шестова, Н. Чиренко]. – К. : Шк. світ, 2009. – 125 с.
2. Коваль В.І. Організація роботи з батьками / І.В. Коваль // Батьківські збори. – Харків: Вид. група «Основа», 2006. – С. 58–71. – (Школа класного керівника).
3. Мезенцева Г.О. Робота з батьками : [метод. посіб. класного керівника] / Г.О. Мезенцева, С.М. Сліпак, О.І. Пономаревська ; Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя ; [за ред. О. М. Ковальчук]. – Ніжин, 2000. – 20 с.
4. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
5. Постовий В.Г. Сім'я і школа: проблеми виховання дітей : [навч. посіб.] / В.Г. Постовий, О.А. Невмержицький ; М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – 356 с.
6. Родинна педагогіка : [навч.-метод. посіб.] / М-во освіти і науки України, Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка; А.А. Марушкевич, В.Г. Постовий, Т.Ф. Алексєєнко. – К. : ПАРАПАН, 2002. – 216 с.

ЛЕКЦІЯ 6. Форми та методи роботи школи з батьками у контексті підвищення їхньої педагогічної культури

План викладу:

1. Поняття «педагогічна культура». Рівні педагогічної культури батьків.
2. Правила спілкування з батьками.
3. Шляхи підвищення педагогічних знань батьків.
4. Загальна характеристика форм роботи школи щодо формування педагогічної культури батьків.

Ключові терміни та поняття теми:

Педагогічна культура – це характеристика особистості педагога, його поведінки в умовах виховної та освітньої діяльності.

Культура спілкування – частина культури поведінки людини – сукупність форм щоденної поведінки людини (у побуті, у спілкуванні з іншими людьми), у яких знаходять зовнішнє вираження моральні та естетичні норми такої поведінки.

Загальнопедагогічні уміння батьків – це уміння:

- визначити цілі і конкретні завдання щодо виховання дитини на даному конкретному етапі вікового та індивідуального розвитку;
- спроектувати віддалений у часі результат сімейного виховання;

- здійснити добір засобів, необхідних для досягнення запланованого результату сімейного виховання;
- розробити план власних дій;
- узгоджувати власні дії з навчальним закладом, порадами і рекомендаціями педагогів, досягти спільного успіху.

Організаторські уміння батьків – це уміння:

- організовувати життєдіяльність родини як дружного колективу, який спільно вирішує життєві проблеми дорослих і дітей;
- організувати сімейне виховання;
- розподіляти і погоджувати функції членів родини у вихованні дітей;
- організовувати режим дитини в сім'ї, який би розумно поєднував навчання, працю і відпочинок.

Уміння педагогічної техніки – це уміння:

- висувати вимоги до дитини і досягати їх виконання;
- розмовляти з дитиною, переконуючи її;
- толерантно ставитися до помилок, промахів, недоліків у поведінці дитини;
- стимулювати позитивні прояви у діях і вчинках дитини;
- застосовувати заохочення і покарання, розумно і вміло поєднуючи їх.

Завдання для самостійного опрацювання:

Завдання 1. Якими якостями повинен володіти педагог НУШ.

Завдання 2. Розкрийте особливості виховання обдарованої дитини в умовах сім'ї.

Завдання 3. Яка роль учителя у процесі формування педагогічної культури батьків.

Завдання 4. Ознайомтесь з програмою вивчення сім'ї вихованця педагогом за Л.Кацинською.

Рекомендована література:

1. Драйден Г. Революція в навчанні: навчальний посібник / Г. Драйден, Дж. Вос. – Львів: Літопис, 2005. – 542 с.
2. Коваль В.І. Організація роботи з батьками / І.В. Коваль // Батьківські збори. – Харків: Вид. група «Основа», 2006. – С. 58–71. – (Школа класного керівника).
3. Мезенцева Г.О. Робота з батьками : [метод. посіб. класного керівника] / Г.О. Мезенцева, С.М. Сліпак, О.І. Пономаревська ; Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя ; [за ред. О. М. Ковальчук]. – Ніжин, 2000. – 20 с.
4. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плєяди», 2017. – 206 с.
5. Форми і методи роботи класного керівника з батьками учнів / Н.В. Бугайчук . – Черкаси : КНЗ «ЧОПООП ЧОР», 2017. – 40 с.

ЛЕКЦІЯ 7. Підвищення компетентності батьків щодо профілактики проявів насильства в середовищі дітей

План викладу:

1. Задоволення соціальних та духовних потреб дитини як фактор захисту від появи нікотинних, наркотичних, алкогольних проблем.
2. Середовище та чинники прояву дитячого насильства та агресії (булінг (цькування), фізичне, психологічне, сексуальне, економічне насильство).
3. Здоровий спосіб життя як фактор успіху людини.

Ключові терміни та поняття теми:

ЗСЖ – здоровий спосіб життя.

Превентивна освіта, це освіта, яка націлена на випередження і має на меті, за допомогою превентивного виховання, сформувати особистість, що здатна передбачити чи запобігти негативним суспільним явищам чи процесам. Превентивне (тобто первинне) виховання особистості спрямоване на її розвиток, як суб'єкта власного життя, й успішне оволодіння нею життєвої компетентності.

Життєва компетентність молодшого школяра це – здатність вирішувати конфлікти ненасильницьким методом, самостійно приймати рішення в різноманітних соціальних ситуаціях, знання їх особистісних позитивних та негативних якостей, навички толерантного спілкування серед ровесників, тощо.

Превентивне виховання це – процес, що забезпечує проведення профілактичних заходів, щодо попередження девіантної поведінки серед дітей та молоді.

Девіантна поведінка – це система вчинків окремої людини чи групи, які суперечать прийнятим у суспільстві моральним та правовим нормам.

Завдання для самостійного опрацювання:

Завдання 1. Розкрийте як впливає характер родинних стосунків на формування у дітей ціннісного ставлення до людей.

Завдання 2. Висвітліть особливості фізичного виховання дітей у сім'ї.

Завдання 3. Поясніть причини відхилення у поведінці неповнолітніх. Окресліть шляхи їх попередження і подолання.

Рекомендована література:

1. Вієвський А.М. Батьківська компетентність або підказки батькам. Профілактика наркотичних та алкогольних проблем серед учнів. Навчально-методичний посібник / Вієвський А.М., Лепеха К.І., Балакірева О.М., Дивак В.В., Дмитришина Н.А., Жданова М.П., Олійник І.М., Панок В.Г., Сидяк С.В. – Київ, 2014.

2. Насильство щодо дітей в Україні : всеукраїнське опитування громадської думки / за ред. С. Павлиш, Т. Журавель. -- К.: вид-во ФОП Клименко, 2015. -- 146 с.

3. Небезпечні квести для дітей: профілактика залучення / Методичні рекомендації. – К.: ТОВ «Агентство «Україна», 2017. – 76 с.

4. Стоп шкільний терор. Особливості цькувань у дитячому віці. Профілактика та протистоянні булінгу. – 2017. – С. 84. 41.

5. Цькування у школі. Наслідки знущання і для жертви, і для агресора. : URL: <https://glavcom.ua/country/society/ckuvannya-u-shkoli-naslidkiznushchannya-i-dlya-zhertvi-i-dlya-agresora-464608.html>.

6. Що українці знають і думають про права людини: загальнонаціональне дослідження / [І. Бекешкіна, Т.Печончик, В.Яворський та ін.]; під заг. ред. Т. Печончик. – Київ, 2017. – 308 с.

ЛЕКЦІЯ 8. Особливості співпраці з батьками дітей з особливими освітніми потребами

План викладу:

1. Особливості організації освітнього процесу.
2. Ознайомлення батьків з індивідуальною програмою розвитку для дитини з особливими освітніми потребами.
3. Правила комунікації з батьками дітей з особливими освітніми потребами.

Ключові терміни та поняття теми:

Вужче розуміння *інклюзії* – це «включення» дітей з порушеннями психофізичного розвитку та дітей з інвалідністю у загальноосвітні навчальні заклади. Ширше розуміння інклюзивної освіти полягає в позитивному ставленні до багатоманітності учнів, цінуванні та врахуванні відмінностей кожного учня.

Соціальна інклюзія: учителі моделюють цінності і поведінку, що підтримує права людини, соціальну інклюзію і розбудову демократичної спільноти

Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципі недискримінації, врахуванні багатоманітностей людини, ефективному залученні та включенні до освітнього процесу всіх його учасників.

Інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їх потреб та можливостей.

Особа з особливими освітніми потребами – особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

Ментор – це дорослий або інший учень, який зобов’язується постійно працювати з учнем протягом певного періоду, зазвичай від однієї до трьох годин на тиждень.

Завдання для самостійного опрацювання:

Завдання 1. У яких міжнародних правових актах, нормативних документах відзначено, що дитина з особливими потребами має право задовольняти свої потреби так як і всі інші члени суспільства?

Завдання 2. Поясніть як ви це розумієте. Інклюзія, входження у суспільство здорових, чи сегрегація, перебування у колективі подібних до себе?

Завдання 3. Що передбачає інклюзивне навчання?

Завдання 4. Розкрийте роль гри в навчанні та вихованні дітей з особливими освітніми потребами.

Рекомендована література:

1. Коваль В.І. Організація роботи з батьками / І.В. Коваль // Батьківські збори. – Харків: Вид. група «Основа», 2006. – С. 58–71. – (Школа класного керівника).
2. Міжнародні стандарти якості діяльності громадсько-активної школи / Програма «Школа як осередок розвитку громади». – Київ: ВФ «Крок за кроком», 2010. – 44 с.
3. Нова українська школа: poradnik для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
4. Працюємо разом: дитина з особливими потребами в школі. Довідник для батьків. Досвід Канади: посіб. – К.: Паливода А.В., 2012. – 50 с.
5. Процак О. Батьки в школі: матеріали до семінару № 9. – Львів: Центр освітньої політики, 2007. – 32 с.
6. Товкало М. Залучення батьків і всієї громади до діяльності школи / П.Хобзей Р.Шиян, А.Панкевич, О.Дуда, М.Товкало, С.Єфімова, Н.Тодчук та ін. // Освітня політика: З вершин і низин. – Львів: ЛОППО, 2010. – С. 139-200.

ЛЕКЦІЯ 9. Джерела народної педагогіки та сучасні комунікативні технології в змісті роботи педагога з батьками

План викладу:

1. «Філософія життя» В.Сухомлинського.
2. М. Стельмахович про цінності родинного виховання.
3. Кузьмінським А.І. та Омеляненко В.Л. про виховання дитини в умовах сім’ї.

Ключові терміни та поняття теми:

Сімейне виховання – це система виховання і навчання, що складається в умовах конкретної сім'ї силами батьків і родичів.

Родинне виховання – це перевірений віками досвід національного виховання в сім'ї, який є джерелом формування світогляду, трудової підготовки, фізичного змужніння, глибоких людських почуттів, любові до матері і батька, бабусі і дідуся, роду і народу, пошани рідної мови, історії, культури.

Завдання для самостійного опрацювання:

Завдання 1. Складіть список сучасних казок, мультиплікаційних фільмів, які можна рекомендувати батькам для сімейного читання та перегляду.

Завдання 2. Прочитати та проаналізувати одну із самостійно обраних праць:

- Росс Кемпбелл «П'ять шляхів до серця дитини», «Лицем до лиця з дитиною», «Як по-справжньому любити свою дитину».
- С.Січкара «Досить істерик! Комплексний підхід до гармонійного виховання дитини».
- Е.Райшер «Супер батьки».
- Д. Літкотт-Гаймс «Як виховати дорослого».
- А. Чапай «Тато в декреті».
- Л.Шрагіна «15 табу для матерів і татусів, або Батьківські помилки з любові до дітей».

Рекомендована література:

1. Кузмінський А. І. Педагогіка родинного виховання : Навч. посіб. / А. І. Кузмінський, В. Л. Омеляненко. – К. : Знання, 2006. – 324 с.
2. Постовий В. Г. Сім'я і школа: проблеми виховання дітей : [навч. посіб.] / В. Г. Постовий, О. А. Невмержицький ; М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – 356 с.
3. Родинна педагогіка : [навч.-метод. посіб.] / М-во освіти і науки України, Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка; А. А. Марушкевич, В. Г. Постовий, Т. Ф. Алексеєнко. – К. : ПАРАПАН, 2002. – 216 с.
4. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка / В.О. Сухомлинський. – К. : 1978. – 263 с.